Notitie: **27.02 Handleiding leden Eerste Kamer namens OPNL**
Versie: **Vastgesteld AB september 2026**

1. Inleiding

De visie van OPNL op de positie van de Eerste Kamer in het Nederlandse politieke systeem is neergelegd in de notitie 26.03 De Grondwet; Positie Eerste en Tweede Kamer, toegevoegd als annex aan dit stuk.

De OPNL-senatoren vervullen hun ambt met deze visie op deze plaats van de Eerste Kamer in het Nederlandse staatsbestel.

Uitgangspunt van het politieke handelen is het beginselprogramma van de OPNL. Dit zijn duidelijk uitgangspunten, want aangezien vandaag nooit het morgen is dat je gisteren dacht dat het zou zijn, is het politieke werk altijd het vormgeven van het heden op grond van eerder vastgelegde principes.

Daarbij doet de senator zijn werk ‘zonder last’. Het verbod op ruggespraak is in 1983 geschrapt. In de tijd van de Republiek kregen afgevaardigden een bepaalde opdracht (last) mee en zij moesten als bij stemmingen daarvan moest worden afgeweken, eerst overleggen (ruggespraak houden) met hun eigen gewest.

Nu betekent het vooral dat ieder Kamerlid vrij is om te stemmen zoals hij of zij zelf wil. Het verbod op ruggespraak is geschrapt omdat een gekozen politicus natuurlijk wel met zijn partij moet kunnen overleggen. Het is immers ook door die partij dat een kamerlid of senator zit waar die zit.

Dit document beschrijft de relatie tussen de senator en de partij in de praktijk.

2. Eén OPNL

OPNL kent als politieke beweging verschillende onderdelen die juridisch van elkaar gescheiden zijn maar dezelfde politieke boodschap uitdragen. Centraal staat OPNL als platformpartij. Die is vertegenwoordigd in de Senaat met een senator plus fractiemedewerkers en een steunfractie met vertegenwoordigers van de platformleden. Financieel administratieve zaken vallen formeel onder de Stichting Beheer Fractiegelden.

Al deze vertegenwoordigers van OPNL hebben hun eigen verantwoordelijkheden maar dienen ervoor te zorgen dat OPNL unisono naar buiten treedt. OPNL Bestuur en OPNL Fractie delen hierin een verantwoordelijkheid.

Dit is van belang omdat nationale standpuntbepaling kan leiden tot verdeeldheid in de achterban. Juist op zulke momenten dienen fractiebelang en partijbelang door allen zorgvuldig worden gewogen.

3. Van beginselprogramma naar politieke standpuntbepaling
De OPNL Senaatsfractie gaat in haar handelen altijd uit van ‘De Kracht van de Regio’ en de burgers die daar wonen. Met de burger als uitgangspunt wordt niet gedacht in systemen, maar wat wetgeving voor de burger betekent. De regionale identiteit en diversiteit is daarbij een belangrijk ijkpunt.

De platformleden hebben ieder een eigen politieke identiteit en zijn het beginsel-programma van OPNL overeengekomen als gezamenlijk uitgangspunt voor de vertegenwoordigers van OPNL.
De politieke standpuntbepaling van de OPNL-fractie gebeurt op grond van de input van de steunfractie. De standpuntbepaling op nationale onderwerpen kan dus wel gebeuren met bijdragen van platformleden, maar dat betekent niet dat dat daarmee hun standpunt is. Uiteindelijk bepaalt de senator zelf zijn standpunt.

Het is van belang dat OPNL zich blijft onderscheiden van de landelijke partijen die gebaseerd zijn op ideologieën en denken en handelen in systemen. OPNL vertegenwoordigt de burger vanuit haar eigen identiteit.

Nationale onderwerpen worden benadert vanuit het beginselprogramma.
Hieruit wordt aandacht gevraagd voor onderstaande zaken.

<u>Sociale zaken</u>
Jeugdzorg is een voorbeeld van een stuk nationale solidariteit waarin de uitvoering onder het medebewind leidt tot ongelijke behandeling van burgers.
Het lijkt beter dit weer onder te brengen in een uitvoeringsdienst van het Rijk, gefinancierd met budget uit het Rijk. Nationale solidariteit mag immers niet leiden tot ongelijkheid tussen inwoners op grond van hun woonplaats. Eigenlijk speelt dit ook bij de WMO. En altijd zegt OPNL “Nee tegen decentralisatie zonder financiering”.

<u>Uitvoering van Rijksbeleid</u>
Het Rijk gaat in de wetgeving uit van het principe ‘One size fits all’. De OPNL-fractie ziet er op toe dat alleen voor uniformiteit wordt gekozen als dat aantoonbaar beter is.

Bij beleidsuitvoering dient het altijd helder voor de burger te zijn wie de politieke eindverantwoordelijkheid draagt. Het Rijk dient daarom terughoudend te zijn in het creëren van nieuwe uitvoeringsdiensten, toezichthouders en autoriteiten.
Publieke taken dienen onder democratische controle te staan.
De Senaatsfractie ziet erop toe dat wet- en regelgeving niet alleen juridisch, maar ook praktisch uitvoerbaar is voor gemeenten en provincies.

<u>Veiligheid</u>
Er dient kritisch te worden gekeken naar de Nationale Politie. De centralisatie in één organisatie is weliswaar begrijpelijk in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, maar heeft ook geleid naar een grote centrale organisatie.

De verantwoordelijkheid voor de lokale veiligheid ligt bij de burgemeester en de veiligheidsregio's. Handhavingsorganisaties lijken steeds meer taken te doen, die de nationale politie laat liggen. BOA's gaan steeds meer op de oude gemeentepolitie lijken.

Gemeenten, Provincies en de Eerste Kamer
De Eerste Kamer heeft een belangrijke rol in het toetsen van wetgeving op uitvoerbaarheid, regionale gevolgen en bestuurlijke verhoudingen. OPNL ziet het als haar taak om vanuit de praktijk van gemeenten en provincies bij te dragen aan de wetgeving.

Een fundamentele reflectie op de definitie en invulling van het grondwettelijke begrip 'medebewind' lijkt op zijn plaats. Gemeenten en provincies hebben de mogelijkheid zelfstandig belasting te heffen. De opbrengsten hiervan moeten niet worden aangewend voor het medebewind maar uitsluitend voor specifiek lokaal of regionaal beleid.

Energietransitie
De energietransitie mag geen argument zijn om centralistische en dirigistische maatregelen er door te duwen, zoals het verplicht plaatsen van windmolens of aanleggen van hoogspanningsleidingen.
Het plaatsen van zonnepanelen door de burger dient financieel aantrekkelijk te blijven.
De mogelijkheden van kleine kernreactoren dienen te worden onderzocht.
Als burgers schade ondervinden van energiewinning dienen schaderegelingen ruimhartig te worden toegepast.
OPNL is voorstander van een circulaire samenleving waarin de burger niet wordt vermalen.

Infrastructuur
Nederland staat voor een grote uitdaging om de infrastructuur te onderhouden, vernieuwen en aan te leggen. Grote infrastructuurprojecten zoals een nieuw Schiphol in zee, hoogspanningsleidingen om de elektriciteit naar de Randstad te brengen of de aanleg van de Lelylijn leiden tot verschillende standpunten bij de platformleden.

In dergelijke situaties dient de fractie de platformleden zo ruim mogelijk te consulteren, liefst via de steunfractie. Het kan zijn dat de belangen zo verschillend zijn dat een OPNL-standpunt niet mogelijk is. Een blanco stem is in zo'n situatie ook een geldige stem.

4. Functioneren van de steunfractie
De senatoren zijn verantwoordelijk voor het samenstellen en functioneren van de fractie en de steunfractie. Van belang is om rekening te houden met het uitgangspunt dat de platformleden zo optimaal mogelijk betrokken blijven bij het werk van de fractie.

De senatoren zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de standpuntbepaling in de Eerste Kamer.

Zie voor verdere details de statuten van de Stichting Beheer Fractiegelden en notitie 27.01 Briefing kandidaat-senatoren.

5. De Stichting Beheer Fractiegelden
Deze stichting is belast met de aansturing van de OPNL-fractie in de Eerste Kamer en het beheer van de gelden die jaarlijks worden ontvangen van de Eerste Kamer.

Zie voor verdere details de statuten van de Stichting Beheer Fractiegelden en notitie 27.01 Briefing kandidaat-senatoren.

6. Slot
In dit stuk is gepoogd een aantal handvaten te geven voor het functioneren van de senatoren. Het politieke proces heeft natuurlijk een eigen dynamiek. Goed overleg binnen één OPNL moet er voor zorgen dat de standpuntbepaling en uiteindelijk het uitbrengen van de stem in overeenstemming is met de politieke wensen van de platformleden.